

Boverket
remiss@boverket.se

Svar på Remiss ” Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader, dnr 3680/2021

Locum AB förvaltar, bygger och utvecklar två miljoner kvadratmeter vårdfastigheter och erbjuder sjukvården och invånarna i Region Stockholm attraktiva och hållbara vårdmiljöer.

Locum är en av Sveriges största fastighetsförvaltare som svarar för att sjukhus och andra vårdinrättningar i länet har ändamålsenliga lokaler. Bland hyresgästerna dominerar sjukvården i länet, såväl offentlig som privat.

Locum förvaltar, bygger och utvecklar samhällsviktiga fastigheter/byggnader som innehåller stadigvarande arbetsplatser där samordning mellan byggregler, Arbetsmiljöverkets kravställande mått, Vårdhygieniska krav samt krav från Miljö- och hälsa/Livsmedelsverket är styrande förutsättningar.

Locums ställningstagande

Samhällsviktiga fastigheter som sjukhus har tekniska installationer och system som ger en robust och stabil grund baserat på teknik- och materialneutrala verifierbara funktionskrav som arbetats fram över tid med mångåriga samarbeten mellan byggsektorn och marknaden. Det nya regelsystemet med föreslagna föreskrifter riskerar att MSB:s (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) mål med robusta sjukhus kan omkullkastas. För de samhällsviktiga fastighetsbolagen är det av yttersta vikt att förutsättningarna för att förvalta och bygga långsiktigt och hållbart med hög kvalitet i slutprodukten finns med redan på ”föreskriftsnivå”.

En risk med föreslaget förändrat regelverk från Boverket är en negativ kvalitetspåverkan med negativa hållbarhetsaspekter till följd för en fastighetsägare som vill utveckla och äga fastigheter långsiktigt.

Locum ser även ökade kostnader i både projekteringsskedet såväl som i produktions- och förvaltningsskedet. Locum ifrågasätter syftet med detta och önskar att ta del av en konsekvensbeskrivning där riskerna har beaktats av Boverkets utredare.

Locum förordar att nuvarande regeluppbyggnad och allmänna råd behålls för byggnader med samhällsviktiga funktioner, men att Boverket förtydligar att det går att bygga på annat sätt så länge kvalitén och robustheten säkerställs. På så vis skapas flexibla hållbara byggnader baserade på befintlig evidens och möjliggöra utveckling av framtida nya allmänna råd och standarder.

Den tidsram som lämnats för remissynpunkter är orimlig utifrån hur omfattande de föreslagna regeländringarna är. För att kunna ge en väl underbyggd bedömning av för- och nackdelar med de nya reglerna hade mer tid erfordrats för remissvaret. Dessutom torde Boverket behöva utreda konsekvenserna av formuleringar i de nya reglerna i större omfattning. Ett stort frågetecken kring de nya reglerna är inbördes juridisk status på de delar som ligger utanför föreskrifterna. Även om Boverket ger ett teoretiskt svar kring detta bör de väga in hur branschen sannolikt kommer att nyttja och bedöma innehållet i allmänna råd, konsekvensutredningar och författningskommentarer.

Skillnader i projektering och utförande mellan nya och befintliga regler har heller inte utretts tillräckligt. Det är därför väldigt osäkert om Boverket lever upp till målsättningen att kravnivåerna inte ska ändras i det nya regelverket. Omfattande "prov-/ pilotprojektering, helst av flera, av varandra oberoende företag, måste genomföras för att hitta oklarheter och felaktiga skyddsnivåer i de nya föreslagna reglerna jämfört med dagens BBR.

Locum framhåller att ett års övergångstid till det nya regelverket är för kort tid. Det finns stor risk att vägledning, handböcker och dokument inte kommer hinna tas fram, vilket leder till en otydlighet och försening hos byggherrar och Byggnadsnämnderna som ska tolka och besluta om handlingarna lever upp till de nya funktionskraven och regelstrukturen. De nya reglerna kring "mindre avvikelse" kan innebära att projekt försenas och beställaren/byggherren riskerar högre kostnader i och med att Byggnadsnämnderna inte kan besluta innan startbesked. Är byggherren och Byggnadsnämnden inte överens riskeras förseningar och ökade kostnader. Författningsförslaget kommer med stor sannolikhet innebära subjektiva bedömningar om vad som är "teknik- och materialneutrala verifierbara funktionskrav", som Boverket anger är ett av målen med att skapa "tydlig struktur" med få/undantagsvis allmänna råd. Locum anser att de allmänna råden är skrivna utifrån evidens och långvarig erfarenhet och fyller idag en viktig funktion med tydlig detaljnivå. Ett stort antal av råden ser vi inte som möjliga att förändra eller skapa kostnadseffektiva innovativa lösningar och nytänkande utan att riskera personskador och fysiskt utanförskap för personer med nedsatt funktionsförmåga. Funktionskrav utan allmänna råd riskerar att slå ut mindre/örfarna byggherrar som inte har kunskap eller ekonomiska förutsättningar att delta och bekosta nya standardlösningar så som Boverket beskriver som nödvändigt. Föreskrifternas nya regelmodell kommer att leda till ojämnt tolkningsutrymme som riskerar att öka både byggkostnader och handläggningstider hos byggnadsnämnderna. Ökad tid för tolkning kostar tid och pengar, vilket Boverket menar att Byggnadsnämnderna kan öka sin taxa för att kompensera. Men de ökade utgifterna påverkar även byggherrar och projektörer, vilket innebär att de nya kraven ökar utgifterna för alla, istället för att sänka dem.

2023-08-25

Remiss | LOC
Informationssäkerhetsklass: K

Locum förordar att Boverket gör en översyn och att de nya föreslagna föreskrifterna och regelstrukturen ska avse byggnader/fastigheter som i första hand avser boende/byggnader utan stadigvarande arbetsplats. Övriga byggnader, så som sjukhus, äldreboenden, skolor och andra samhällsviktiga strategiska funktioner med stadigvarande arbetsplats, ska undantas från den nya regelstrukturen och i stället ha kvar nuvarande struktur med krav, allmänna råd och funktionskrav.

Locum avstyrker remissen med rubricerat förslag i sin helhet.

Stockholm den 25 augusti 2023

Locum AB

Marit Brusdal Penna

Tf VD

Bilaga: Bilaga 1 Remissvar Locum dnr 3680/2021

Ifyller av granskande referensgrupp i Locum AB, Region Stockholm				
Anna Bergqvist (Specialist tillgänglighet), Jonas Olsson (Projektleddare), Thomas Ahlberg (Teknikchef), Anders Bertilsson (Enhetschef Utveckling förvaltning), Lisa Björk (Brandingenjör), Anna Haara (Enhetschef Utveckling projekt)				Beslut
Namn/Referensgrupp:				
Nr.	Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader, dnr 3680/2021		Ändringsförslag	Tas ej med i svar
	Kapitel och § föreskrift	Synpunkt		
1	Generell kommentar/synpunkt	Vad är syftet med att gå från en sammanhållen föreskrift, BBR, till nio föreskrifter som var och en i princip motsvarar kapitlen i den nuvarande sammanhållna? Fragmenteringen riskerar att öka kostnaderna.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X
2	Generell kommentar/synpunkt	De olika remissförslagen måste nu korsläsas eftersom Lex. tillgänglighet och säkerhet finns reglerad i olika kapitel. Skapar osäkerhet och ökar risken för missar.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X
3	Generell kommentar/synpunkt	Förvaltningsperspektivet riskerar att åsidosättas då nya lösningar riskerar att inte vara långsiktigt hållbara lösningar i förvaltningsskedet.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X
4	Generell kommentar/synpunkt	Har byggbranschen 2023 förmågan att samordna gemensamma lösningar/standarder/typgodkända lösningar? Hur ska de olika kommunerna kunna kontrollera/följa upp att alla olika lösningar som presenteras av olika aktörer uppfyller uppställda funktionskrav? Branschen är idag för dåligt organiserad för att klara av en samordning av kvalitetssäkrade lösningar.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X
5	Generell kommentar/synpunkt	Varför är remissen uppdelad i olika svarstider för de nio remissförslagen? Först efterfrågas remissvar till två förslag på föreskrifter 16 maj och sedan sju till den 25 augusti. Denna fragmentering riskerar att leda till att Boverket inte får svar på hur sektorn ser på helheten.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X
6	Generell kommentar/synpunkt	Byggsektorn har sedan detaljregleringen i SBN 80 avskaffades inte visat någon större förmåga att komma med innovativa lösningar som kunnat systematiseras till branschgemensamma standarder. I de nu föreslagna föreskrifterna går man ytterligare ett steg mot renodlade funktionskrav. För att säkra att de lösningar som byggherrar, konsulter och entreprenörer tar fram, ofta kopplade till relativt små enskilda projekt, uppfyller samhällets krav krävs metoder för verifiering, till exempel i form av standardiserade beräkningsmetoder.Vem tar fram dem? Att hoppas att byggsektorn skall göra det är att chansa med ganska dåliga odds för framgång. Kommunerna kritiseras ofta för oförutsägbarhet i utvärderingen av byggreglema. Tolkningen kan skilja från kommun till kommun och bygglovshandläggare till bygglovshandläggare. Dessutom tar prövningarna relativt lång tid av en mängd orsaker däribland personal- och kompetensbrist. De föreslagna föreskrifterna med rena funktionskrav ställer högre krav även på kommunerna då de skall bedöma om unika lösningsförslag uppfyller samhällets krav och om de verifieringsmetoder som använts är adekvata. Är det rätt väg att gå? Vi bedömer att risken är stor för att de nya föreskrifterna snarare ökar risken för oförutsägbarhet och därigenom kommer att försämra kvaliteten.	Behåll nuvarande föreskrifter och starta arbetet med att göra branschen mogen för funktionskrav. Tidshorisont minst tio år av aktivt arbete.	X
7	Generell kommentar/synpunkt	Kommunerna kritiseras ofta för oförutsägbarhet i utvärderingen av byggreglema. Tolkningen kan skilja från kommun till kommun och bygglovshandläggare till bygglovshandläggare. Dessutom tar prövningarna relativt lång tid av en mängd orsaker däribland personal- och kompetensbrist. De föreslagna föreskrifterna med rena funktionskrav ställer högre krav även på kommunerna då de skall bedöma om unika lösningsförslag uppfyller samhällets krav och om de verifieringsmetoder som använts är adekvata. Är det rätt väg att gå? Vi bedömer att risken är stor för att de nya föreskrifterna snarare ökar risken för oförutsägbarhet och därigenom kommer att försämra kvaliteten.	Behåll nuvarande föreskrifter och starta arbetet med att göra branschen mogen för funktionskrav. Tidshorisont bedöms uppgå till minst tio år av aktivt arbete.	X
8	Generell kommentar/synpunkt	Det är bara bygg- och fastighetssektorns stora aktörer som har resurser nog att ta fram lösningar som kan verifieras i sin projektspecifika tillämpning. Det kommer att ske för det egna behovet. Det finns inget som talar för att det kommer att resultera i standarder och typgodkännanden som görs tillgängliga för hela branschen. Det finns en stor risk för att detta exkluderar alla mindre aktörer från självständigt agerande på marknaden vilket skulle få närmast katastrofala konsekvenser. Konkurrensen från branschens mindre aktörer är avgörande för sektorns allmänna hälsotillstånd. När byggbranschens egna aktörer föreslås ta ansvar för egna lösningar finns även en stor risk för att viljan att vara generös och "dela med sig" till branschen, läs konkurrenter, minskar då det kostar resurser att utveckla tekniska lösningar. De egna lösningarna ger konkurrensfördelar vilket innebär att viljan att hemlighålla bland de privata aktörerna torde öka.	Ha parallella krav, en uppsättning specificerade baskrav och därutöver funktionskrav.	X
9	Generell kommentar/synpunkt	Innovationer som ska "implementeras" bör alltid föregås av praktisk tillämpning innan dessa förverkligas i större skala. Nya tekniska lösningar riskerar att "byggas in" i stor skala utan att de kvalitetssäkrats över tid.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X
10	Generell kommentar/synpunkt	En ökad mängd icke tillräckligt kvalitetssäkrade tekniska metoder kan riskera att fastighetsägare får ta ansvar för lösningar som en huvudentreprenör som är TE (Totalentreprenör) projekterat fram.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X
11	Generell kommentar/synpunkt	De projekterande konsulternas och/eller entreprenörernas ansvar för tekniska lösningar torde behöva hanteras av utökade ansvarsförsäkringar.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter	X

Sammanfattning	Tidsramen för remissynpunkter har varit för kort och dessutom utlagd över sommarmånaderna. Ett års övergångstid till det nya regelverket är för kort tid. Det finns stor risk att vägledning, handböcker och dokument inte kommer hinna tas fram, vilket leder till en otydlighet och försening hos byggherrar och Byggnadsnämnderna som ska tolka och besluta om handlingarna lever upp till de nya funktionskraven och regelstrukturen. De nya reglerna kring "mindre avvikelser" kan innebära att projekt försenas och beställaren/byggherren riskerar högre kostnader i och med att Byggnadsnämnderna inte kan besluta innan startbesked. Är byggherren och Byggnadsnämnden inte överens riskeras förseningar och ökade kostnader. Författningsförslaget kommer med stor sannolikhet innebära subjektiva bedömningar om vad som är "teknik- och materialneutrala verifierbara funktionskrav", som Boverket anger är ett av målen med att skapa "tydlig struktur" med få/undantagsvis allmänna råd. Locum anser att de allmänna råden är skrivna utifrån evidens och långvarig erfarenhet och fyller idag en viktig funktion med tydlig detaljnivå. Ett stort antal av råden ser vi inte som möjliga att förändra eller skapa kostnadseffektiva innovativa lösningar och nytänkande utan att riskera personsador och fysiskt utanförskap för personer med nedsatt funktionsförmåga. Funktionskrav utan allmänna råd riskerar att slå ut mindre/erfarna byggherrar som inte har kunskap eller ekonomiska förutsättningar att delta och bekosta nya standardlösningar så som Boverket beskriver som nödvändigt. Föreskriftens nya regelmodell kommer att leda till ojämlikt tolkningsutrymme som riskerar att öka både byggkostnader och handläggningstider hos byggnadsnämnderna. Ökad tid för tolkning kostar tid och pengar, vilket Boverket menar att Byggnadsnämnderna kan öka sin taxa för att kompensera. Men de ökade utgifterna påverkar även byggherrar och projektörer, vilket innebär att de nya kraven ökar utgifterna för alla. Istället för att sänka dem.	Locum förordar att man behåller nuvarande allmänna råd, men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X
5.1 - Tre precisionsnivåer	I tredje stycket står det att de flesta mått och värden i allmänna råd inte ska finnas med i författningsförslaget. Detta blir inte bra utifrån igenkänningspunkt i ett större fastighetsbestånd. Det finns stora risker för att olika projekt utformar sina egna lokala lösningar som inte får ihop tillgängligheten på ett bra sätt.	Viktiga mått och värden ska tydliggöras i allmänna råd för att erhålla funktioner med stor igenkänningsfaktor inom olika delområden som påverkar tillgängligheten.	x
1 kap. 3 §	"Mindre avvikelser får göras från föreskrifterna i denna författning i enskilda fall." Locum har svårt att tolka vad som menas med mindre avvikelser? Är det mått, kostnader, robusthet?	Locum förordar att Boverket förtydligar vilka avvikelser som avses och vem som ska besluta detta.	X
2 kap. 2 §	Kommunikationsutrymmen. "Utformning och disposition ska bestämmas med hänsyn till hur utrymmet ska användas och frekvens av användning." Locum ser en risk att detta inte kommer skapa långsiktigt hållbara och flexibla fastigheter. Det bör finnas ett minsta breddmått för att öka byggnadens livslängd och användning över tid.	Locum förordar att Boverket förtydligar genom att ange minsta breddmått och därutöver låta det vara flexibelt att öka måtten vid behov.	X
2 kap. 3 §	"Vid en dörr som ska vara tillgänglig och användbar ska det finnas tillräckligt med plats för att kunna öppna och slänga dörren från en rullstol." Locum ser en risk att frånvaron av allmänna råd och standarder kommer innebära otydliga tolkningar då alla rullstolsanvändare har olika nedsättning och kraft i bål och armar, vilket innebär olika plats vid en dörröppning krävs. Vem ska avgöra hur mycket plats som ska projekteras/byggas för? Här bör de allmänna råden vara kvar och/eller ange minimimått och därutöver låta det vara flexibelt att öka ytan vid behov.	Funktionskrav kan tolkas på olika sätt och risk finns att det skapas innovativa regeltolkningar som inte blir billigare för slutkunden/beställaren. I Boverkets underlag framgår att ingen hänvisning till branschöverenskommelser, standarder och handböcker. Hur ska då byggherren/beställaren veta vilka som finns? Och om de säger olika saker, vilken gäller främst då? Vem har tolkningsföreträde?	X
2 kap. 4 §	Längden på en ramps vilplan ska minst medge plats för en rullstol och en medhjälpare bakom. Locum anser att det tydligt vilken rullstol som avses här? Manuell/aktiv rullstol, komfortrullstol, elrullstol? Alla dessa modeller har olika längdmått och kräver således olika längd på vilplanen.	Locum förordar att Boverket förtydligar genom att ange minimimått och därutöver låta det vara flexibelt att öka ytan vid behov.	X
2. Inledning	"Sektorn har expertisen och kan bättre identifiera vilka lösningar som behöver utvecklas". Locum undrar hur Boverket har resonerat kring hur en branschetandard kvalitetsäkras? Sektorn är också kostnadsstyrd och kan därmed behöva göra evkall på sin egen expertis och förlita sig på andra kompanjoner/konkurrenter, eller ej beprövade lösningar och erfarenheter. Det kan bli dyrt för fastighetsägare i framtiden att rätta till alla dessa innovativa lösningar som riskerar skapas med de nya föreskrifterna.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X
2.2 Problembeskrivning	Boverket beskriver att "de allmänna råden i stor utsträckning har blivit normerande" Locum menar på att de allmänna råden är baserade på långsiktig erfarenhet och forskning, därför är de mycket riktigt normerande och bör inte föringas. Allmänna råd har en juridisk bindning som inte nya vägledningar och standarder har.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X
2.3 Syften och mål med författningsförslaget	Boverket beskriver att de tydligare kraven ökar förståelsen och främjar innovationer som ska ge mer kostnadseffektivt byggande och en ökad konkurrens kan stimuleras. Locum ser en risk att förutsättningarna kommer att öka felbyggnationer och ej beprövade innovationer. Vissa delar av en byggnad eller funktion ska inte utformas med risk för nya innovationer då det kräver långsiktig hållfasthet/robusthet, säkerhet och tillgänglighet som för Locum/regionerna är ett grundläggande krav på nya byggnader idag.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X

5.1 Författningsförslagets utformning	Boverket skriver: "Att förslag till specifika lösningar, som finns i allmänna råd i BBR, inte finns i författningsförslaget, ska inte tolkas som en sänkning av kravnivån." Locum anser att det är en stor risk att det är precis det som kommer hända. Projektörer som är nya på marknaden/inom ett specifikt område (flex vårdfastigheter) kan inte ta stöd från allmänna råd eller standarder på samma sätt som tidigare, vilket ger fördel till större bolag/byggherrar. Detta innebär att små aktörer riskerar att inte komma in på marknaden på lika villkor och de stora bolagen/byggherrarna kan driva upp kostnaderna till sin fördel.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X
5.1 Författningsförslagets utformning	Tre preciseringsnivåer. Boverket skriver ett "måttet för kontrastmarkering enligt allmänt råd 3:1423 BBR bedöms vara olämpligt att göra om till föreskrift." Locum anser att denna bedömning är helt felaktig. Redan idag finns en stor kunskapsbrist på hur kontrastmarkeringar ska utformas och är en av de mest frekvent förekommande besiktningsanmärkningarna i våra nybyggnationer. Avsaknaden av/ eller felaktigt utformade kontrastmarkeringar orsakar stora personskador i form av fall eller sammanstötning. Locum undrar hur Boverket har bedömt att detta ska säkerställas i framtiden utan att ha ett kravställande mått eller utförandekrav? Kontrastmarkeringar är starkt förknippat till personsäkerhet för alla åldrar och för personer med funktionsnedsättning.	Locum förordar att Boverket ändrar sin bedömning och tillför mått för kontrastmarkering i föreskriften.	X
5.2 Övergripande bestämmelser	5.2.2 Mindre avvikelser. Boverket skriver att de bedömer att "byggherren i sin projektering på ett ansvarsfullt sätt ska avgöra om en mindre avvikelse från en föreskrift kan tillämpas. Därefter är det byggnadsnämndens uppgift att inför startbesked och slutbesked bedöma om byggherren har tillämpat reglerna på ett korrekt sätt." Locum anser detta vara otydligt då det kan innebära stora förseningar, ekonomiska konsekvenser som i slutändan ger försenad inflytt och påverkad vårdkedja. Än värre om avvikelserna upptäcks av byggnadsnämnden vid slutbesked, vem ska då ansvara för påföljderna? Risk finns att färdig byggnad inte uppfyller samhällets krav om det blir orimligt att begära rättelser i sent skede/ i efterhand.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt. Eventuella avvikelser ska ske i samråd mellan byggherrarna, beställare och byggnadsnämnd vid startbesked med en åtgärdsplan/risikanalys för de delar av byggnaden som påverkas av avsteget.	X
5.2 Övergripande bestämmelser	5.2.5 Mått för dimensionering. En byggnad ska vara utformad, projekterad och utförd så att den fungerar för de hjälpmedel som behöver användas." Locum anser att detta inte är en formulering på projektering som håller för långsiktigt hållbara fastigheter över tid. Vem ska ange de kravställande måtten? Beställaren? Byggherren? En byggnad ska utformas med redundans för att vara robust över tid. Att föreskriften möjliggör projektering för kortvariga funktioner/användningsområden i förhållande till byggnadens livslängd är direkt olämpligt.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X
5.3 Uppförande av nya byggnader	5.3.1 Kommunikationsutrymmen. "Breddmått ska bestämmas utifrån hur utrymmet är utformat och längden av utrymmet". "Byggherrarna får på detta sätt en möjlighet att ta fram lösningar som fungerar i det aktuella fallet, så länge de uppfyller föreskrifternas krav. Detta kan främja kostnadseffektiva lösningar." Locum anser att detta inte är ett rekommendera alls. AFS 2020:1 kravställer 1,5 meter i bredd för kommunikationsutrymmen i arbetsplatser. Arbetsmiljöverket bevakar inte sina krav inför byggstart och därmed innebär det en stor risk att färdig byggnad inte uppfyller kraven och en ombyggnation krävs för att uppnå de måtten i efterhand. Otroligt kostsamt och fördröjande för alla parter. Byggnader ska utformas med robusthet och redundans över tid. Kommunikationsutrymmen är ofta beroende på stomkonstruktion med fasta mått som är svåra och kostnadsdrivande att justera i efterhand.	Locum förordar en samordning mellan Boverket och Arbetsmiljöverket kravställande mått och skriver in ett minimimått på 1,5 meter och därutöver låta det vara flexibelt att öka ytan vid behov.	X
5.3 Uppförande av nya byggnader	5.3.2 Tillgänglighet i publika lokaler. "För övriga rum och utrymmen i publika lokaler behövs relevanta och vedertagna standarder och handböcker användas vid utformning, projektering och utförande." Locum ställer sig frågande varför inte de allmänna råden då kan vara kvar i föreskriften? Kostnader för att ta fram eller köpa in de föreslagna standarderna och handböckerna, vem ska stå för dem? Är det endast nationella standarder eller ska även europeiska alternativ godkännas? Kan vem som helst göra handböcker och ta fram standarder? Vem har förtur? Vilken standard ska användas? Hur är det tänkt med en långsiktig hållbar gestaltad livsmiljö som är en av de nationella målen inom funktionshinderspolitiken om alla byggherrar/projektörer får fria händer att utforma publika lokaler och entréer som de själva tycker är fint? Detta riskerar att motverka personer med funktionsnedsättnings deltagande i samhället på lika villkor som alla andra, vilket krävställs i Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 1 och 9.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X
7.1 Övergripande konsekvenser	"Författningsförslaget ger bättre förutsättningar för en likvärdig tillämpning eftersom det tydligare framgår vilka krav som ska uppfyllas, snarare än hur man ska eller bör göra". Locum håller inte med i denna bedömning. Vi ser en stor otydlighet än tidigare, avsaknaden av allmänna råd och standarder kommer bli uppenbar och leda till ökad variation vad som anses vara en godtagbar lösning utifrån formulerade funktionskrav. Det riskerar att försena processerna mer än förenkla dem. Risk för ökade tider för handläggning på byggnadsnämnderna är överhängande och måste tas med i beräkning i samtliga framtida bygglovärenden.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt.	X

7.1 Övergripande konsekvenser	7.1.1 Renodlade regler underlättar förståelsen. "Förslaget innehåller endast bindande föreskrifter vilket innebär att det blir tydligt vad som är samhällets krav" "Exempel på att allmänna råd har gjorts till ett tydligt bindande krav är bestämmelserna om dimensionerande mått för rullstol som ska användas som en grund till utformning och dimensionering av byggnader". Locum anser att detta inte är korrekt då den dimensioneringen inte stämmer överens med Arbetsmiljöverkets kravställande dimensionerande mått för rullstol. Det är ju också samhällets krav, att arbetsplatser ska vara tillgängliga och användbara för alla.	Locum förordar en samordning mellan Boverket och Arbetsmiljöverkets kravställande mått för rullstol som grund till utformning och dimensionering av byggnader.	X
7.1 Övergripande konsekvenser	7.1.2 Minskad detaljering ger ökad flexibilitet. "Det finns flera exempel på att detaljer i allmänt råd eller föreskrift har tagits bort, vilket skapar möjlighet för mer situationsanpassade bedömningar och lösningar, se exempelvis krav på kommunikationsutrymme". Locum ställer sig frågande till att även trappor är en sådan "detalj" som har frångåtits beprövade allmänna råd och föreskrifter hur de ska utformas för att vara säkra att förflytta sig i. Hur menar Boverket att en trappa kan få en ny innovativ lösning utan att tulla på säkerheten för äldre, barn och personer med funktionsnedsättningar?	Locum förordar att Boverket gör en översyn och återinför/behåller de allmänna råden på sådana funktioner som har med säker förflyttning i trappa/ramp och utformning av kommunikationsutrymmen att göra.	X
7.2. Företag	7.2.7 Annan påverkan på företag. "Utbildningsmaterial, handböcker, vägledningar etcetera som hänvisar till BBR kommer behöva ändras". "Företag kan bli mer intresserade av att delta i standardiseringen och utveckla standarder...små företag har generellt sämre möjligheter att delta i standardiseringsarbetet eftersom de har mindre resurser och högre relativ kostnad". Locum anser att detta kommer att gynna de stora byggbolagen och urholka branchen på små företag som inte har någon möjlighet att "tävla" mot de stora drakarna. Vi riskerar att skapa en ny slags standard som ändras för varje gång en ny byggherre vunnit upphandlingen av en stor nybyggnation. Ur ett förvaltningsperspektiv kommer detta innebära mer administrativ tung dokumentationssamordning då ofta byggs nya byggnader ihop med gamla som byggts med grund på de evidensbaserade allmänna råden som finns idag.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden men förtydligar att det går att bygga på annat sätt. Föreskrifterna ska möjliggöra för innovation och nytänkande men ha en bas som grund så att alla, stora som små företag kan vara med och lämna anbud och bygga även i framtiden.	X
8. Författningskommentarer 2 kap. Utformningskrav vid uppförande av nya byggnader	Publika lokaler 6 §. "I en samlingslokal i en publik lokal behöver inte alla publikplatser vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelseförmåga". Locum undrar hur byggherren ska beräkna detta utan att det finns ett minimialtal angivet. Redan idag finns det olika rekommendationer och standarder i olika kommuner.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden och att Boverket förtydligar antalet genom att ange en minimigräns procentuellt.	X
8. Författningskommentarer 2 kap. Utformningskrav vid uppförande av nya byggnader	Publika lokaler 6 §. "...för personer med nedsatt orienteringsförmåga, som tex nedsatt syn eller hörsel, ska hela samlingsalen vara tillgänglig och användbar". Locum anser att detta kan bli en kostnadsdrivande föreskrift. Idagsläget skapas ofta zoner med teleteknisk utrustning i tex stora föreläsningssalar för att inte installera dyr utrustning och installationer i stora ytor till låg användargrad.	Locum förordar att man behåller de allmänna råden och att Boverket förtydligar antalet genom att ange en minimigräns procentuellt.	X
8. Författningskommentarer 2 kap. Utformningskrav vid uppförande av nya byggnader	Publika lokaler 7 §. "Plats ska finnas för att vända med en rullstol, och för förflyttning i sidled mellan toalettstol och en rullstol på båda sidor" "personer med nedsatt rörelseförmåga ska kunna använda toaletttrummet självständigt". Locum anser att Boverkets bedömning av att inte göra de allmänna råden till bindande föreskrifter utan endast nämna mått för rullstol blir felaktig. Det ska även finnas med krav på att inredningen/utrustningen ska vara lämpligt utformad samt krav på kontrastmarkering och närvarolarm för att toaletttrummet ska bli självständigt för de som ska nyttja det. Boverket har endast fokuserat på en grupp som personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Detta diskriminerar de som inte är rullstolsburna, men som har minst lika stort behov av en tillgänglig toalett med användbar inredning för att bli självständiga.	Locum förordar att Boverket ser över detta och behåller de allmänna råden gällande inredning och utrustning också.	X